

CiM CITY

Creative, Innovation
and MICE City
The Future of
Bangkok Urbanization

PROCEEDING
16 AUGUST 2023

Executive Summary

CIM City ***(Creative, Innovation and*** ***MICE City): The Future of*** ***Bangkok Urbanization***

On 16 August 2023, 13.00 – 17.00
By Institute of Democratization Studies (iDS)
and Konrad Adenauer Stiftung (Thailand)

WELCOMING REMARKS

DR. PRASERT PATANAPONPAIBOON AND DR. CELINE-AGATHE CARO

Dr. Prasert Patanaponpaiboon, representing the Institute of Democratization Studies (iDS), emphasized the vital role of cities in the development of democracy and a country's socio-economic well-being. With the majority of the population now residing in urban areas, the development of cities is crucial for shaping public policies. He highlighted the importance of innovative urban development, including Smart Cities and industrial hubs like MICE cities. iDS believes it can contribute to addressing these challenges in the future.

Additionally, Dr. Céline-Agathe Caro, representing the Konrad-Adenauer-Stiftung in Thailand, expressed gratitude for the event's speakers and discussed the foundation's interest in fostering innovation. She emphasized the relationship between innovation, democracy, and local economic and social development. Collaboration among various local stakeholders is essential for fostering innovation and transforming cities into Creative Cities, as demonstrated by examples from Hanover and Mannheim, Germany.

KEYNOTE REMARK ON “THAI-GERMAN COOPERATION ON CITY DEVELOPMENT”

Asst. Prof. Channawoot Chairaksa, Department of Political Science and Public Administration, Faculty of Social Sciences at Naresuan University

The collaboration has involved two significant approaches. First, they organized meetings and Focus Groups to gather opinions and ideas on Smart City issues. These discussions mainly revolved around large local government bodies in the northern region of Thailand, focusing on aspects like Smart Mobility, Smart Environment, and Green initiatives. Second, they emphasized the importance of Smart Decentralization and Smart Governance, where local governments have the power and responsibility to provide public services efficiently and enforce laws. They've also organized public forums, such as "Innovative City Lab: Theory and Practice in Thailand" and discussions on "Smart Cities and Digital Governments in 2023: Resilience for the Future," aiming to extend this work to other regions, including CIM City (Creative, Innovation, MICE) initiatives.

KEYNOTE LECTURE ON “CITY INNOVATION: CHALLENGE AND OPPRUNITY FOR THAILAND”

Dr. Pun-Arj Chairatana, Former Executive Director of the National Innovation Agency (NIA)

CIM City encapsulates three vital dimensions: it signifies the extensive involvement of government bodies in urban development, representing a collaborative endeavor among three organizations to establish a city focused on Creative, Innovation, and MICE (Meetings, Incentives, Conferences, and Exhibitions). These entities' activities synergize without spatial overlap, and the ultimate dimension reveals a shared ecosystem unique to the locale, enabling effective collaboration. In the context of Thailand's innovation landscape, critical considerations include centralization of power, inflexible local governance structures, the imperative to establish innovation zones, effective city branding, the promotion of social innovation to address inequality and access issues, and the need for a clear definition of urban innovation. Navigating these challenges is vital for crafting successful and sustainable cities in Thailand's future.

SPECIAL REMARK ON “BANGKOK URBANIZATION IN FUTURE CHALLENGING CONTEXT”

Mr. Sanon Wangrangboon, Deputy Governor, Bangkok Metropolitan Administration (BMA)

Bangkok's administrative role is significantly influenced by outdated legislation, particularly the 1975 City Planning Act, limiting its capacity for major reforms. However, municipal and sub-municipal authorities have stepped up, despite tax collection challenges, providing a platform for innovation. The city's five core policies emphasize large-scale project integration, citizen-centric approaches, technological efficiency, transparency, and collaborative efforts with its diverse communities. Bangkok's innovative initiatives, such as Open Bangkok and Traffy Fondue, exemplify its responsiveness to citizen needs, while ongoing efforts to streamline services and promote transparency through contract disclosures demonstrate its commitment to progress. Overall, under the leadership of Dr. Chadchart Sittipunt, Governor of Bnagkok, the city envisions a future driven by infrastructure development and a culture of creativity and innovation.

DISCUSSION ROUND 1

“CIM CITY: MICE CITY AND ECONOMIC DEVELOPMENT FOR THE CITY”

Mrs. Supawan Teerarat, Senior Vice President of Thailand Convention & Exhibition Center

The term MICE, commonly used in East Asia, is referred to as "Business Events" in the Western context and as "Business Tourism" in government circles. To become a MICE destination, a crucial question is which types of events to host and in which cities. This involves recognizing how to create value as a destination, shifting from a focus on quantity to quality. Various MICE examples, such as the Amsterdam Dance Event and South by Southwest, demonstrate the blending of business talks during the day with music events at night. Additionally, events like the Venice Art Biennale foster cultural exchange and can lead to the development of a city's infrastructure. Notably, MICE has far-reaching impacts on economics, society, and heritage and requires cities to adapt to harness its benefits effectively. The challenge for Thailand is to define itself as a MICE City, focusing on its cultural strengths and soft power to shift from quantity to quality while investing in necessary infrastructure and technological advancements to become a CIM City in the future.

DISCUSSION ROUND 2

CIM CITY (CREATIVE, INNOVATION, AND MICE CITY): CREATIVE CITY WITH THE BALANCE ON ECOSYSTEM”

Dr. Jaroenpong Suppatheerathada, Director of Policy and Strategic Planning at the Creative Economic Agency

Assoc. Prof. Dr. Panit Pujinda, from the Department of Urban Planning and Regional Planning within the Faculty of Architecture at Chulalongkorn University

Dr. Jaroenpong states that the Creative Economy Agency (CEA) in Thailand is actively promoting the country's creative economy, following the lead of nations like Japan and South Korea. Thailand's creative economy encompasses various sectors, with cultural tourism, Thai cuisine, and traditional medicine holding significant growth potential. CEA facilitates this growth by organizing events, establishing creative hubs like TCDC, and providing resources through CEA Content Lab to support startups. Crucially, CEA is revitalizing cultural and historical areas like Charoen Krung Road to create creative districts, promoting economic opportunities and preserving cultural heritage. By focusing on these strategies, CEA aims to position Thailand as a global hub for the creative economy, fostering innovation, collaboration, and economic growth in creative sectors.

While Dr. Panit said creating an innovation district, like the renowned example of Barcelona, heavily relies on government support. Establishing innovation centers within designated areas is crucial, as it attracts innovators by offering affordable spaces. However, a key condition is that startups must remain in these areas for three years, with rent starting low and gradually increasing. To foster innovation districts, co-working spaces are essential but should be strategically located to emphasize strengths that draw talent and businesses. Collaboration with educational or research institutions is vital, exemplified by medical innovation hubs being near hospitals and medical schools. For effective innovation zones, central coordination and networking hubs are necessary, connecting innovators and facilitating knowledge exchange. Overall, innovation districts must provide conducive environments for experimentation and development, requiring physical components alongside intellectual and organizational support.

POLICY RECOMMENDATIONS

1. **Promote Smart Decentralization and Local Governance:** Encourage local governments to have more autonomy and resources for efficient public service delivery and law enforcement. This can involve revisiting legislation and empowering local authorities to make decisions that suit their unique contexts. The central government should support Smart City initiatives by providing the necessary frameworks and resources.
2. **Establish Innovation Zones:** Create designated innovation districts within cities, similar to renowned examples like Barcelona. These zones should offer affordable spaces to startups and innovators. To incentivize staying within these areas, offer low initial rents that gradually increase over a specified period. Government support is crucial in the formation and maintenance of these innovation zones.
3. **Strategically Locate Co-Working Spaces:** Ensure that co-working spaces are strategically located to capitalize on the strengths and assets of a specific area. These spaces should be designed to attract talent and businesses by emphasizing the unique qualities of the region. Collaborate with educational and research institutions to foster innovation, such as medical innovation hubs located near hospitals and medical schools.
4. **Facilitate Collaboration and Networking:** Establish central coordination and networking hubs that connect innovators and facilitate knowledge exchange. These hubs should encourage collaboration between various stakeholders, including businesses, academia, and government bodies. Promote a culture of cooperation and partnership to drive innovation within the city.
5. **Invest in Infrastructure and Technological Advancements:** To transition from being a MICE City (Meetings, Incentives, Conferences, and Exhibitions) to a CIM City (Creative, Innovation, and MICE City), invest in necessary infrastructure and technological advancements. This includes upgrading transportation systems, venues, and digital infrastructure to meet the demands of a creative and innovation-focused city.

สรุปการบรรยายในเวทีเสวนาวิชาการ
เรื่อง “CIM City
(Creative, Innovation, MICE)
กับอนาคตพัฒนา
เมืองกรุงเทพ”

วันที่ 16 สิงหาคม 2566 เวลา 13.00 – 17.00 น.

ณ The Residence ห้อง 303

โรงแรม Grand Hyatt Erawan

โดย สถาบันศึกษาการพัฒนาประชาธิปไตย และ
มูลนิธิคอนราด-อาเดนาัวร์ ประจำประเทศไทย

กล่าวเปิดงาน โดย ดร.ประเสริฐ พัฒนผลไพบุลย์ และ DR. CÉLINE-AGATHE CARO

ดร.ประเสริฐ พัฒนผลไพบุลย์ ได้กล่าวเปิดในฐานะผู้แทนของสถาบันศึกษาการพัฒนาประชาธิปไตยหรือ IDS โดยกล่าวว่าเมืองเป็นพื้นฐานของการพัฒนาประชาธิปไตย และเศรษฐกิจสังคมของประเทศ โดยในปัจจุบันประชากรส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเมือง การพัฒนาเมืองเพื่อรับมือกับความท้าทายใหม่ๆ จึงสำคัญกับการพัฒนานโยบายสาธารณะ โดยการสร้างเมืองนวัตกรรม ตลอดจนถึงเมืองอุตสาหกรรม MICE ทางสถาบันศึกษาการพัฒนาประชาธิปไตยเชื่อว่าจะสามารถตอบโจทย์ความท้าทายเหล่านี้ได้ในอนาคต

ขณะเดียวกัน Dr. Céline-Agathe Caro ได้กล่าวเปิดในฐานะผู้แทนของ มูลนิธิคอนราด-อาเดนาัวร์ ประจำประเทศไทย โดยได้ขอบคุณวิทยากรทุกท่านในงานนี้ ก่อนจะกล่าวถึงความสนใจของมูลนิธิคอนราด-อาเดนาัวร์ในเรื่องของการสร้างนวัตกรรม ซึ่งมูลนิธิคอนราด-อาเดนาัวร์เชื่อว่าการสร้างนวัตกรรมสัมพันธ์กับประชาธิปไตยและการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมโดยเฉพาะนวัตกรรมการบริหารของท้องถิ่น ซึ่งการจะสามารถสร้างนวัตกรรมได้นั้นต้องได้รับการร่วมมือจากหลายภาคส่วนของท้องถิ่นนั้นๆ โดยการสร้างนวัตกรรมจนเมืองเป็น Creative City จะนำมาซึ่งความผาสุกของประชาชนในเมืองนั้นๆ โดยในกรณีของเยอรมนี มีเมืองที่เป็น Creative City เช่น Potsdam ซึ่งเป็นเมืองที่ได้ชื่อว่าเมืองสร้างสรรค์ในเรื่องภาพยนตร์ Berlin เป็นเมืองที่ขึ้นชื่อเรื่องความสร้างสรรค์ในเรื่องการดีไซน์ และสุดท้ายเมือง Hannover และ Mannheim ในฐานะเมืองที่ได้ขึ้นชื่อ เรื่องอุตสาหกรรมดนตรี เหล่านี้คือ ตัวอย่างว่าเมืองสร้างสรรค์สามารถสร้างมูลค่าได้อย่างไร และทางของ มูลนิธิคอนราด-อาเดนาัวร์ ก็คิดว่าเมืองไทยกำลังก้าวไปทางเดียวกัน จึงได้มีการเปิดพื้นที่สำหรับการเสวนาอย่างเวทีเสวนาเช่นนี้ขึ้น

“ความร่วมมือไทย-เยอรมัน ต้านนโยบายการพัฒนาเมือง” โดย พศ.ชาญณวุฒ ไชยรักษา

ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมาที่ทาง IDS ร่วมกับ KAS เกี่ยวกับนโยบายเรื่องการพัฒนาเมือง โดยที่มุ่งเน้นไปที่ประเด็นความสนใจร่วมระหว่าง IDS กับ KAS ก็คือเรื่องของ Smart City ซึ่งความร่วมมือที่เกิดขึ้นตลอด 3 – 4 ปีที่ผ่านมาเป็นดังนี้

ลักษณะการทำงานที่ IDS กับ KAS ดำเนินงานร่วมกันจะมี 2 ลักษณะงานที่สำคัญ อย่างแรกเป็นเรื่องของการจัดประชุมระดมความคิดเห็น Focus Group โดยที่เป็นการระดมความคิดเห็นในประเด็นเรื่อง Smart City โดยสำหรับท่านที่ยังไม่เข้าใจเรื่องของ Smart City ทาง IDS และ KAS ได้ทำการใช้กรอบของ ‘สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (depa)’ ในการพูดถึง Smart City ซึ่งกรอบของ depa ได้ให้ไว้ว่า “เมืองที่ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัยและชาญฉลาด ในการเพิ่มประสิทธิภาพของการให้บริการและการบริหารจัดการเมือง ภายใต้การมีส่วนร่วมของ 4 ภาคส่วนที่สำคัญได้แก่ 1. ภาครัฐ 2. ภาคเอกชน 3. ภาคประชาสังคม และ 4. ภาควิชาการ” ด้วยเหตุผลที่ Smart City เน้นไปที่เรื่องของเพิ่มประสิทธิภาพของการให้บริการและการบริหารจัดการเมือง เช่นนั้นทำให้การทำ Focus Group ส่วนมากจะเน้นไปที่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ ซึ่งในที่นี้จะเน้นไปที่ภาคเหนือ

โดยมีคำถามหลักๆ 3 คำถาม 1. แต่ละท่านที่เข้าร่วมเข้าใจคำว่า Smart City ว่าอย่างไร? ซึ่งพบว่าส่วนใหญ่แม้จะหยิบเอาคอนเซ็ปของ Smart City จาก depa ที่เน้นเรื่องการใช้เทคโนโลยี แต่กลับพบว่าผู้เข้าร่วมส่วนใหญ่มองว่า Smart City ไม่ใช่เรื่องของการใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมเท่านั้นแต่เป็นเมืองที่อยู่สบาย และทำให้คนทุกช่วงวัยมีความสุขเป็นเมืองที่ให้ Smart Living 2. แต่ละท่านมีประสบการณ์

ร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับ Smart City ไหม? ส่วนใหญ่ก็จะพูดถึงสิ่งที่ป็นรูปธรรมเช่น เรื่องการขนส่งหรือ Smart Mobilities หรือ Smart Environment อย่างการลดขยะ อย่างเรื่อง 3R อย่างกรณีนครสวรรค์ก็จะมี ความก้าวหน้าเรื่องนี้ โดยที่มีมาตรการทำให้คนผู้ลงทุนพยายามจะลงทุนที่เป็นอุตสาหกรรมหรือการค้าที่มี ความ Green หรือส่งเสริมสิ่งแวดล้อม 3. Smart City ในฝันเป็นอย่างไร ซึ่งก็ได้ขอสรุปว่าการจะเกิด Smart City มันเป็นเรื่องของ Smart Decentralization ซึ่งกลับเป็นเรื่องของการเมือง โดยรัฐบาลต้องกระจาย อำนาจให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ มีอำนาจที่เพียงพอในการจัดบริการสาธารณะ และต้องมี Smart Governance คือ ท้องถิ่นต้องมีความฉลาดในการบริการประชาชนในการบังคับใช้กฎหมาย ในการที่จะทำ ให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการใช้กฎต่างๆ

ส่วนอีกอย่างหนึ่งเราก็พยายามจะจัดเวทีเสวนาสาธารณะโดยมีทั้งสิ้น 4 เวที โดยตอนนี้เวทีที่จัดมี ดังต่อไปนี้ “Innovative City Lab: theory and practice in Thailand โดยได้ไอเดียจาก Chiang Mai City Lab “จินตภาพใหม่ของนโยบายเมืองอัจฉริยะสำหรับอนาคต” ล่าสุดก็คือ “เมืองอัจฉริยะและรัฐบาลดิจิทัล ในปี 2023 กับ การฟื้นตัวสำหรับอนาคต”

ส่วนในปีนี้มีมีการพยายามที่จะขยับไปที่ภูมิภาคอื่น แต่ไม่ใช่แค่เรื่องของ Smart City แต่เป็นเรื่อง ของ CIM City (Creative, Innovation, MICE) ด้วย

การบรรยายพิเศษ “นวัตกรรมสำหรับเมือง: โอกาสและความท้าทายของไทย” โดย ดร.พันธุ์อาจ ชูรัตน์

CIM City มี 3 มิติสำคัญ มิติแรกเป็นการพูดถึงการที่หน่วยงานราชการลงไปพัฒนาเมืองเป็นจำนวนมาก ฉะนั้น CIM City จะเป็นการร้อยกันประสานกันของ 3 องค์การเพื่อสร้างเมืองที่ CIM City หรือ Creative, Innovation และ MICE โดยที่งานของทั้งสามองค์กรจะไม่ทับซ้อนกัน แต่ส่งเสริมกัน ซึ่งจะมีคำถามเรื่องการทับซ้อนทางพื้นที่ว่างานจะทับซ้อนกันไหม ซึ่งคำตอบก็คือ ไม่ทับซ้อน มีทับซ้อนแค่มิติเชิงพื้นที่ มิติสุดท้ายของ CIM City ก็คือ พอลงไปทำงานลึกๆ แล้วจะพบว่าทั้งสามกลุ่มองค์กรมีความเป็นพวกเดียวกัน เพราะฉะนั้นทั้งสามกลุ่มองค์กรจะมีความเป็น Eco System แบบเดียวกันที่เกิดเฉพาะพื้นที่ และทำให้แม้จะอยู่ในงานคนละกลุ่ม แต่ก็ยังทำงานร่วมกันได้

กล่าวถึงโอกาสและความท้าทายเกี่ยวกับนวัตกรรมในประเทศไทย เราคงต้องกล่าวถึงเรื่องที่สำคัญมากๆ เรื่องหนึ่งซึ่งหนีไม่พ้นเรื่องนวัตกรรมกับเมือง โดย Ranking ของเมืองกรุงเทพ สำหรับเรื่องของ Creative City วัดเมื่อปี 2018 เราอยู่อันดับ 58 Start Up City ปีนี้กรุงเทพอยู่ลำดับ 74 ของ Smart City ส่วนอันดับ Mice City ของกรุงเทพอยู่อันดับ 17 แต่ถ้าเป็น convention อยู่อันดับ 6 คือ กรุงเทพถ้าเทียบแล้วไม่แย่มาก แต่ก็ไม่ดีที่สุด แต่มันไม่ได้มีเฉพาะกรุงเทพ มีอีกหลายเมือง เช่น เชียงใหม่ ภูเก็ต และพัทยา แต่ก็มีหลายเมืองที่ข้อมูลยังไม่ทั่วถึงทำให้ไม่ติดอันดับ เช่น ขอนแก่น ที่มีการลงทุนจากภาคเอกชนเยอะมาก

ซึ่ง Ranking เหล่านี้ไม่ได้บอกแค่เรื่องเมืองในไทย แต่ยังบอกเราด้วยว่าในเรื่องของ CIM City นั้นมีตัวแปรชัดเจนที่ใช้ในการวัด ซึ่งตัวแปรเหล่านี้ก็จะนำมาสู่ความท้าทายของไทยซึ่งมีด้วยกันดังนี้

1. การรวมศูนย์อำนาจ สำหรับประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการรวมศูนย์อำนาจเป็นอันดับต้นๆ ของโลก ซึ่งจะมีผลอย่างมากต่อการสร้างเมืองสร้างสรรค์ อย่างเช่นกรณีเซ็นเจิ้นของจีนก็เกิดจากการที่จีนที่เป็นประเทศที่รวมศูนย์อำนาจมากๆ เลือกว่าจะทำบริหารแบบพิเศษ เปิดโอกาสให้มีโครงการขนาดใหญ่ในการพัฒนา จนเปลี่ยนเมืองไร้รากให้กลายเป็นเมืองขนาดใหญ่ได้ สำหรับกรณีไทยการรวมศูนย์มากๆ ทำให้การดำเนินงานยากขึ้น นั่นทำให้การรวมศูนย์การ

บริหารจัดการ ทำให้เกิดการพัฒนายากขึ้น และนำมาสู่ความท้าทายว่าเราจะผ่อนคลายการรวมศูนย์นี้ได้อย่างไร

โดยความท้าทายมีตั้งแต่เรื่องมโนคติต่อนโยบายเศรษฐกิจชุมชน โดยหากสังเกตจาก Gross Provincial Products (GPP) ตลอดหลายสิบปีที่ผ่านมา เศรษฐกิจชุมชนหลายเมืองโต หลายเมืองถดถอย แต่ต่อให้เป็นจังหวัดขนาดใหญ่ก็ยังมีปัญหาที่เศรษฐกิจมีขนาดเล็กเกินไป อย่างเชียงใหม่ที่มีเงินสะสมต่อบัญชีมากที่สุดหรือก็คือ เศรษฐกิจอยู่เยอะก็ยังมี GPP คิดเป็นแค่ 1% ของไทยเท่านั้น ซึ่งในกรณีนี้คือ มีความพยายามผลักดันเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ซึ่งการผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในไทยส่วนใหญ่เมื่อคิดอะไรไม่ออกก็จะใช้วิธีผลักดันภาควิสาหกิจชุมชน อย่าง OTOP หรือของดี 77 จังหวัดก็มาจากแนวคิดนี้ ส่วน SME Start Up ก็ต้องช่วยตัวเอง ที่เป็นแบบนี้เพราะโครงสร้างการบริหารเมืองไม่เอื้อต่อการทำให้เกิดเทคโนโลยี กรณีเชียงใหม่ก็ทำให้เห็นชัดแล้วว่าเศรษฐกิจชุมชนของไทยไม่โต มันเกิดจากนโยบายของภาครัฐ ซึ่งการรวมศูนย์มากๆ นี้ก็ยังทำให้การพัฒนาถูกถอดแบบมาจากส่วนกลางด้วย อย่างเรื่องนวัตกรรมห้องถิ่นก็ถอดๆ มาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ เลยเหมือนกันหมดเลย

2. นวัตกรรมกับการบริหารส่วนท้องถิ่น การบริหารส่วนท้องถิ่นจะมีปัญหาเรื่องที่ว่าโครงสร้างของท้องถิ่นมีความคงที่สูงมาก ทำให้ไม่สามารถทำการบริหารแบบยืดหยุ่นได้ ซึ่งกรณีของกทม.จะมีเรื่องที่ไม่มีส่วนนวัตกรรม และงบประมาณใหญ่ก็ไปทุ่มอยู่กับโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งทำให้เราไม่สามารถสร้างนวัตกรรมอย่างเป็นระบบได้ หรือก็คือ ท้องถิ่นไม่เหมาะต่อการสร้างนวัตกรรม อาจจะมีกรณียกเว้นเช่น เทศบาลนครเชียงใหม่ ที่มี Chaing Mai City Lab ต่อไปคือ ส่วนที่เหลือจะเป็นเรื่องของ ผู้นำท้องถิ่น แพ้เลือกตั้งนโยบายเลยไม่ได้ไปต่อ และถึงงบประมาณ ทุกวันนี้เงินก็ไม่พออยู่แล้วเพราะแค่จ่ายเงินเดือนก็หมดแล้ว ซึ่งก็ต้องมีการทำ Sandbox เนื่องจากงบประมาณจำกัดทำให้ต้องทดลองทำในพื้นที่ขนาดเล็กซึ่งจะนำมาสู่ข้อที่ 3
3. การสร้างย่าน ซึ่งต้องมีการสร้างว่าพื้นที่นี้จะกลายเป็นย่านอะไร ในกรณีจีน ญี่ปุ่นคือ มีการเลือกเมืองว่าจะเด่นด้านไหน สำหรับกรณีไทยคือ ต้องตอบคำถามว่าหากมีลูกหลาน ทำไมเขาต้องอยู่ในกทม. ไม่ใช่แค่เพราะมีงานทำ แต่ต้องเป็นงานที่เฉพาะเหมาะกับความสามารถของเขา ย่านจึงเป็นการกระจุกตัว เป็นการสร้างระบบนิเวศขึ้น และทำให้เกิด Innovation Sandbox ย่านจึงเป็นศูนย์กลางทำให้เกิดนวัตกรรม เราต้องตอบคำถามให้ได้ว่าอยากเห็นเมืองในไทยหน้าตาเป็นอย่างไรเป็นพิเศษ

4. การ Branding เมืองจะดึงคนมาอย่างไร เราจะวาง position ของเมือง เช่น กรุงเทพฯอย่างไร อย่างเช่น ตอนโควิดก็มีคนต่างชาติที่ทำงานด้าน IT อพยพเข้าสู่กรุงเทพฯจำนวนมาก เพราะมองว่ากทม. มีความ Cosmopolitan และค่าครองชีพถูก ซึ่งการจะสร้าง Branding ได้ จำเป็นต้องอาศัยความเข้าใจของพ่อเมือง
5. นวัตกรรมสังคม การพัฒนาเศรษฐกิจหนีไม่พ้นเรื่องของความเหลื่อมล้ำที่จะตามมา ซึ่งถ้าไม่มีนวัตกรรมสังคมจะกลายเป็นเกิดความเหลื่อมล้ำสูง ซึ่งนวัตกรรมสังคมอาจจะเป็นเรื่องของความอดทนอดกลั้น อย่างอดทนต่อความหลากหลาย เป็นต้น อีกส่วนคือ การเข้าถึงบริการสาธารณะที่เข้าถึงยาก
6. ความเข้าใจต่อนวัตกรรมเมืองหน้าตาความหมายมันคืออะไร นิยามเรื่องนวัตกรรมเมืองยังไม่ชัด ทำให้มีความคาดหวังหลากหลาย ภาคประชาชน กับประชาสังคมก็มีมุมมองต่อนวัตกรรมเมืองที่แตกต่างกัน ความท้าทายคือ เราจะไปเติมเต็มความหวังของกลุ่มคนเหล่านี้ได้อย่างไร การพูดถึง CIM City พูดถึงการร่วมมือเพื่อสร้างนวัตกรรมของภาครัฐเป็นเรื่องดี แต่ความท้าทายที่สำคัญที่สุดคือ เราจะทำความเข้าใจต่อนวัตกรรมได้อย่างไร

การบรรยายพิเศษ “การพัฒนากรุงเทพฯสู่อนาคต ในบริบทความท้าทาย : บทบาทของภาครัฐ” โดย ศานนท์ หวังสร้างบุญ

บทบาทของกทม. นั้นขึ้นอยู่กับพรบ. ซึ่งกรุงเทพฯปัจจุบันใช้พรบ.ปี 2528 นับเป็นกฎหมายเก่าไม่สามารถทำอะไรได้หลายอย่าง ทุกวันนี้เทศบาลหรืออบจ.บางอบจ.ยังก้าวหน้ากว่า เก็บภาษีบางอย่างไม่ได้ ทำให้เรื่องของนวัตกรรมค่อนข้างจำกัด แต่อีกนัยหนึ่งก็เป็นโอกาส ที่จะได้สร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ

ทุกวันนี้กรุงเทพฯมีนโยบาย 5 อย่าง

1. ผลักดันโครงการขนาดใหญ่เชื่อมโยงการพัฒนาเส้นเลือดฝอย คือ ต่อยอดเมกะโปรเจกต์ที่ทำอยู่ก่อน แล้วเชื่อมโยงโครงการขนาดเล็ก
2. เปลี่ยนวิธีการทำงานโดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง เนื่องจากกทม.เป็นองค์กรใหญ่ทำให้การเคลื่อนไหวนั้นยาก (นั่นทำให้ผู้ว่าคนปัจจุบันต้องมีนโยบายชัดเจนแต่แรก) โดยการที่คนเป็นศูนย์กลางทำให้แทนที่จะถูกเถียงว่าเป็นงานของสำนักไหนกลายเป็นต้องมีคนรับไว้ก่อน และต้องมีคนเป็น facilitator หลักในการจ่าย
3. เพิ่มประสิทธิภาพด้วยเทคโนโลยี การตัดสินใจจะตัดสินใจด้วยข้อมูล ไม่ใช่อารมณ์ความรู้สึก
4. สร้างความโปร่งใสในการทำงาน ต้องทำให้งานทุกอย่างโปร่งใสเข้าใจได้
5. การทำงานภาคีนี้อาจจะบอกเป็นจุดเด่นของกทม.คือ กทม.มีภาคีเยอะ คนเก่งๆ ก็เยอะ ใจพทย์ จึงเป็นจะทำงานร่วมกับภาคีให้มากที่สุดได้อย่าง

ซึ่ง 5 ข้อนี้คือ แนวทางการทำงานตลอด 1 ปีที่ผู้ว่าให้แนวทางไว้ สำหรับการนำประชาชนเป็นศูนย์กลางมันก็จะดูมัวหมองๆ แต่ on paper จะไม่มีปัญหาเรื่องเดียวกันว่านี่ควรเป็นงานใคร ซึ่งการทำงานจริงนั้นค่อนข้างยากต้องมีกระบวนการเยอะ กทม.จะมีคณะกรรมการในการช่วยร้อยให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากหากให้สำนักงานเดี่ยวๆ จะมีปัญหาเรื่องที่ไม่กล้าทำอะไรเพราะกลัวที่จะเกินขอบเขตการทำงาน คณะกรรมการจะช่วยทำให้สำนักต่างๆ ร่วมมือกันได้ง่ายขึ้น

โดยแนวทางการทำงานดังต่อไปนี้ทำให้เกิดนโยบายต่างๆ อาทิ ตอนนีือกทม.ใช้วิธีอัดเงินลงชุมชน แต่ 1 ปีที่ผ่านมายังทำไม่ได้ ก็เลยใช้วิธีให้คณะกรรมการชุมชนไปหามาว่าอยากทำอะไร อยากได้อะไร แล้ว

ก็เอาเงินไป ปัญหาคือ มันมีบางอย่างที่เงินซื้อไม่ได้ โดยอาจจะซื้อจำกัดเช่นยังไม่มียาคากลาง ทั้งนี้เงินที่ลงชุมชนไม่ได้มีแค่ของกทม. อย่างเดียว แต่มีของหน่วยงานอื่นด้วย

อีกโปรเจกต์ที่เห็นได้ชัดคือ การเปิดเผยข้อมูลอย่าง Open Bangkok เปิดข้อมูลกรุงเทพ ปีนี้เป็นปีแรกที่กรุงเทพเปิดบปให้ประชาชนเห็น ก่อนหน้านั้นบปส่วนกลางเยอะ แต่บปเขตน้อย ซึ่งก็ต้องไปปรับให้รองรับไปทำงานดูแลเขต ทั้งนี้หัวใจตอน open ต้องเป็นไฟล์ machine readable เพราะแบบนั้นจะทำให้ฐานข้อมูลยาก และวิเคราะห์ยากตามไปด้วย การเปิดเผยจึงต้องทำให้ง่ายขึ้น ทั้งนี้การจะเปิดเผยไม่ใช่อยู่ๆ คิดจะเปิดก็เปิด สำหรับกทม. นั้นมีการทำตามมาตรฐาน DGA โดยที่ต้องมีการเชื่อมโยงภายในองค์กร และต้องรู้ว่าประชาชนอยากได้อะไรก่อนด้วยจะได้เปิดให้ได้ถูก ซึ่งปัจจุบันข้อมูลที่คนอยากได้คือข้อมูลเรื่องวิธีการเดินทาง อีกอย่างคือ การทำ UI ให้ง่ายต่อการเข้าถึงมากยิ่งขึ้น

ส่วนโปรเจกต์โด่งดังมากๆ ก็คือ Traffy Fondue ซึ่งจากข้อมูลพบว่าคนส่วนใหญ่จะแจ้งปัญหานอกเวลาราชการ เพราะตอนเวลาราชการคนไม่ได้ว่างกัน เลยต้องทำการแจ้งนอกเวลาราชการ ส่วนเจ้าหน้าที่ก็ทำงานนอกเวลาเยอะกว่าเวลาราชการคือ คิดเป็น 53% ส่วนอีก 47% คือ ในเวลาราชการ และการรับเรื่องก็เร็วขึ้น การแก้ปัญหาที่เร็วขึ้นจากที่เคยทำมาก่อน Traffy Fondue จึงเป็นการทำงานที่ใช้เทคโนโลยีจริงๆ และงานก็เร็วขึ้นจริง

ซึ่งทั้งหมดที่ทำมาทำให้ हमองได้ว่าการสร้างนวัตกรรมของภาครัฐยุคแรกจึงเป็นการตอบสนองประชาชนให้ได้ก่อน อย่าง Traffy Fondue ก็มีการบ่นจากนักพัฒนาว่าทำไมถึงมีคนใช้ เพราะดูทุกอย่างง่าย ไม่สวดย แต่หัวใจจริงๆ ของมันคือ เข้าใจพฤติกรรมของผู้ใช้ เพราะเข้าถึง แอปพลิเคชันที่คนมีอยู่แล้วอย่าง Line หรือก็คือ บางอย่างที่เราไปคนอาจจะไม่เข้าใจ

นอกจากนี้กทม. ในช่วงปีนี้มีพยายามทำ One Stop Service ทำให้มีการขอใบอนุญาตทางออนไลน์ซึ่งก็จะได้สถิติมาทำการวิเคราะห์ต่อ และนำมาสู่การปรับปรุงกระบวนการภาครัฐ และมีการเปิดเผยสัญญาซึ่งไม่ได้มีประโยชน์แค่เฉพาะความโปร่งใส แต่ช่วยทำให้เกิดการแข่งขันด้วย เพราะทำให้เอกชนหลายๆ เจ้ามีโอกาสมากยิ่งขึ้นจากการเปิดเผยข้อมูล ไม่จำกัดเฉพาะไม่กี่กลุ่ม ซึ่งกทม. จะพยายามเปิดเผยสัญญาไม่ใช่เฉพาะผู้ชนะการประมูล แต่ยังรวมไปถึงผู้เข้าแข่งขันอื่นๆ เพื่อเพิ่มการแข่งขัน

โดยรวมกทม. ของผู้ว่าฯ ชัชชาติ สิทธิพันธุ์ในปัจจุบันมีการดำเนินนโยบายไปแล้ว 211 นโยบายจาก 226 นโยบาย มียกเลิกไปแล้ว 4 นโยบาย

หัวใจการทำงานของกทม. หลักๆ เป็นองค์กรที่ทำงานด้านโครงสร้าง และกทม. เชื่อว่าความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรมจะเกิดจากการเป็นองค์กรที่ทำงานด้านโครงสร้างพื้นฐานที่ดีต่อไป

การเสวนาช่วงที่ 1 “CIM CITY : MICE CITY และ การเตรียมระบบนิเวศของเมือง”

โดย ดร.ศุภวรรณ ตีระรัตน์

MICE เป็น Term ที่ใช้กันในประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในตะวันตกจะเรียก MICE ว่า Business Event ส่วนในเชิงราชการจะเรียก MICE ว่าการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ ซึ่งการจะเป็น destination ของ MICE ได้ คำถามสำคัญคือ เองงานแบบไหนมาลง และเมืองอะไรที่ควรจะรับงานแบบ MICE ทั้งนี้การที่จะเป็น destination ของ MICE จำเป็นต้องรู้จักการสร้างมูลค่าในฐานะ destination ซึ่งตอนนี้มันมีความคิดจะเปลี่ยนจากการเพิ่มปริมาณเป็นเน้นคุณภาพ (volume -> value) less is more

ตัวอย่างงานของ MICE ก็อย่างเช่น Amsterdam Dance event โดยงานดนตรี งานเต้นจะอยู่ในช่วงมืด ส่วนช่วงเช้าจะเป็นการพูดคุยทางธุรกิจ และการพัฒนาตัวเอง ทำให้มีโอกาสทางธุรกิจทั้งเช้าและมืด อีกงานก็ South by Southwest ซึ่งก็คล้ายๆ กับ Amsterdam Dance event คือ มีการพูดคุยธุรกิจตอนกลางวัน และมีงานดนตรีตอนกลางคืน นอกจากนั้นงานเช่น Venice Art Biennale ซึ่งงานนี้จะตรงกับเวนิสที่เป็นเมืองที่มีความสัมพันธ์กับศิลปะ และก็จะมีการ Import ไปที่เมืองอื่นๆ ที่มีคาร์เลคเตอร์แบบเดียวกัน หรือเมืองไทยก็จะม้งานเช่น THAIFEX – Anuga ซึ่งเป็นงานที่ทำให้ได้โอกาสทางธุรกิจอาหาร ซึ่งสามารถต่อยอดต่อไปได้

จากตัวอย่างจะเห็นว่าการจะจัดงานขึ้นอยู่กับความสามารถของเมือง บริบทต่างๆ บางเมืองเหมาะกับงานแบบหนึ่ง บางเมืองเหมาะกับอีกงานหนึ่ง ซึ่งแต่ก่อน TCEB (สำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ) ก็มีการจัดงานโดยที่ไม่ได้ดูบริบทของงานและเมือง เน้นปริมาณมากกว่าคุณภาพ ทำให้แทนที่จะเพิ่มโอกาสทางธุรกิจหรือสร้างภาพลักษณ์เมือง กลายเป็นการนั่งประชุมในที่ประชุม ไม่ได้เห็นความพิเศษของเมืองนั้นๆ

ทั้งนี้ MICE ไม่ได้มีประโยชน์แค่เรื่องโอกาสทางธุรกิจ และประโยชน์ทางเศรษฐกิจ เพราะนักท่องเที่ยวของ MICE เป็นนักท่องเที่ยวที่มีการใช้จ่ายเงินสูงกว่านักท่องเที่ยวทั่วไปมา แต่ MICE ยังสร้างพื้นที่ หรือโครงสร้างพื้นฐานเพื่อให้รองรับกับงาน MICE นั้นๆ ทำให้เมืองได้ประโยชน์ด้วย เช่น มีงานจัดแข่ง

จักรยาน งานนี้ทำให้เกิดการสร้างโครงสร้างพื้นฐานเป็นทางจักรยาน ทำให้ MICE ได้ประโยชน์ในเชิงมรดกที่ตกทอดมาภายหลังด้วย

MICE จึงมีผลกระทบทั้งในเชิงเศรษฐกิจ ทั้งทางตรง ทางอ้อม เชิงสังคม อย่างการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม การพัฒนาบุคลากร และเชิงมรดกที่เสริมสร้างจากความพร้อมของเมือง

ข้อดีของการเกิดของ MICE ตามเมืองต่างๆ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอก เมืองจะปรับตัวเองเพื่อให้เข้ากับ MICE รวมไปถึงการปรับคาร์แลคเตอร์ของเมืองด้วย ซึ่งทำให้เมืองนั้นมีอัตลักษณ์ของตัวเอง เพราะถ้าเหมือนคนอื่นก็ไปหาของแท้ดีกว่า ทำให้ MICE สามารถสร้างอัตลักษณ์ของเมืองเพื่อให้เข้ากับบริบทของงานที่รับมาได้ แต่ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงเรื่องขีดความสามารถในการรับผู้เข้าร่วมด้วย เช่น ภูเก็ตแม้จะบอกว่าสามารถรับผู้เข้าร่วมได้ถึง 14 ล้านคน แต่ประชากรในเมืองก็ไม่อยากได้ขนาดนั้น สำหรับภูเก็ตเราต้องการคุณภาพมากกว่าปริมาณ

เบื้องต้นนอกจากเรื่องของกิจกรรมต่างๆ ที่ต้องนอกเหนือจากห้องประชุม สถานที่จัดงาน ภาพลักษณ์ของเมือง เมืองที่จะเป็นเจ้าภาพต้องมีความสะดวกเดินทางง่ายด้วย เพราะ MICE เป็นการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ ทำให้ผู้เข้าร่วมต้องการที่จะได้รับความสะดวกสบาย ไม่ใช่บุกน้ำลุยไฟ แบบท่องเที่ยวทั่วไป เพราะผู้เข้าร่วม MICE จะให้ความสำคัญกับเวลามาก

คำถามคือ ไทยควรจะวางตัวเองเพื่อที่จะเป็น MICE City แบบไหน จากการวิเคราะห์พบว่าประเทศเช่น ญี่ปุ่น และเกาหลีจะให้ผลทางเรื่องการสร้างทรัพย์สินทางภูมิปัญญา ส่วนเงินกับสิงคโปร์จะให้โอกาสทางธุรกิจมากขึ้น ส่วนไทยกับเวียดนามจะอยู่ในส่วนประเทศราคาถูก แต่เติบโตได้มาก ซึ่งจะเป็นการเน้นปริมาณเป็นสำคัญ ซึ่งไทยควรจะวางตัวให้เน้นจุดเด่นของตัวเองคือ เรื่องของวัฒนธรรมต่างๆ มากขึ้นเพื่อเปลี่ยนจากปริมาณเป็นคุณภาพซึ่งอาจจะใช้ Soft Power เพิ่มเข้ามา

ทั้งนี้ไทยยังมีศักยภาพในการทำงานอีกหลายอย่าง เช่น เรื่องความมั่นคงทางอาหาร และการท่องเที่ยวเชิงรักชโล

แต่เหนือสิ่งอื่นใด ไทยควรสร้างเมืองเป็น MICE City ที่เหมาะแก่งานแบบเน้นคุณภาพมากกว่าปริมาณ ซึ่งต้องอาศัยการพัฒนาเชิงโครงสร้างพื้นฐานอีกหลายอย่างเพื่อให้ไปถึงจุดนั้น รวมถึงการใช้เทคโนโลยีต่างๆ และกลายเป็น CIM City ต่อไป

การเสวนาช่วงที่ 2 “CIM CITY : MICE CITY และ การเตรียมระบบนิเวศของเมือง” ดำเนินรายการและร่วมเสวนาโดย พศ.ชาญณวุฒิ ไชยรักษา

“Creative City กับการปลูกชีวิตเมือง” โดย พิชิต วีรังคบุตร

CEA หรือ สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน) ได้พยายามจะทำย่านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ซึ่งปัจจุบันประเทศที่ใช้เศรษฐกิจสร้างสรรค์ในการเติบโตก็จะมีอย่างเช่น ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ส่วนประเทศที่รัฐพยายามจะขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ก็คือ อินโดนีเซีย แต่ก่อนที่จะเข้าใจเรื่องเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เราต้องเข้าใจก่อนว่าอะไรคือ เศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยเฉพาะเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของไทย มีอะไรที่สามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจได้

นั่นทำให้ CEA ได้แบ่งเศรษฐกิจสร้างสรรค์ออกเป็น 5 กลุ่ม 15 สาขา ได้แก่ 1. การลงทุนสังคม วัฒนธรรมที่เป็นรากเหง้าของไทย 2. Creative Content Media 3. Creative Service 4. แฟชั่น และ 5. อื่นๆ โดยสำหรับของไทยส่วนใหญ่อื่นๆ จะเป็นประเภทที่กินส่วนแบ่งค่อนข้างเยอะ เช่น การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อาหารไทย เป็นต้น ซึ่งสองตัวข้างต้นก็ครึ่งหนึ่งของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยเป็นการท่องเที่ยว 28% อาหารไทย 14% ถ้ารวมแพทย์แผนไทยไปด้วยทั้งสามอย่างก็จะกินส่วนแบ่งไป 60%

คำถามคือ ไทยจะสร้างเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้อย่างไร ซึ่งปัจจุบันมีแผน 5 ปี แผนล่าสุดจะสิ้นสุดในปี 2570 โดยมีทั้งแผนประเทศและแผนหน่วยงาน โดยเป้าหมายหลักคือ จะทำอย่างไรให้เมืองมีความสร้างสรรค์ และผลงานมีคุณภาพไปสู่ตลาดโลก

โดยการจะสร้างเศรษฐกิจสร้างสรรค์นั้นจำเป็นต้องวิเคราะห์ว่าอะไรที่มีศักยภาพจะพัฒนาต่อไปมากขึ้น ทำให้จะไม่ใช้ทุกอย่างที่จะได้รับความสำคัญเท่ากัน เพราะทรัพยากรมีจำกัด

ทั้งนี้ CEA จะพยายามอำนวยความสะดวกให้เกิดการสร้างเศรษฐกิจสร้างสรรค์ขึ้น โดยมีการจัดงานต่างๆ และมีการสร้าง TCDC เป็นสถานที่เพื่อให้นักสร้างสรรค์มาเจอกัน ซึ่งใน TCDC ก็จะมีคอร์สในการฝึกอบรม และฐานข้อมูลเพื่อเอื้ออำนวยให้นักสร้างสรรค์ได้พัฒนางานของตัวเองต่อไป และมีการทำ CEA Content Lab เช่น ถ่ายภาพยนตร์ให้เสร็จ โดยที่ไม่ต้องไปสถานที่จริงใน Lab เพื่อให้บริการแก่นัก

สร้างสรรค์ที่อยากใช้งาน เพราะว่า Start Up ไม่มีงบประมาณพอจะไปทำพื้นที่จริง ก็จะกลายเป็นการลดต้นทุนให้ Start Up

แต่สำคัญที่สุดคือ การทำย่านสร้างสรรค์ เราจะเปลี่ยนให้เมืองอย่างกรุงเทพฯ เป็นเมืองที่เอื้อต่อการสร้างสรรค์ได้อย่างไร ทั้งให้นักสร้างสรรค์ไทยสร้างสรรค์ได้ และดึงดูดให้ชาวต่างชาติเข้ามา โดยตอนนี้ CEA ได้มีการพยายามทำอยู่หลายที่ โดยมีตัวอย่างคือ ถนนเจริญกรุงของกรุงเทพฯ เพราะมีประวัติศาสตร์ยาวนาน เป็นถนนสายแรกของไทย และทุกวันนี้ดีเก๋ๆ ก็ยังอยู่ซึ่งเกิดจากนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของไทยทำให้เจริญกรุงไม่ได้พัฒนา จนเสื่อมโทรมลง ซึ่ง CEA ก็ได้ปรับปรุงย่านนั้นให้มีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น โดยที่ยังยึดเอาโครงสร้างแบบเดิมเอาไว้ แต่เพิ่มมูลค่าด้วยการออกแบบ เพราะอาคารเก่ามีคุณค่าในตัวเอง และเพิ่มมูลค่าทางวัฒนธรรมได้

เราจะพัฒนาย่านสร้างสรรค์ได้อย่างไร 1. ต้องมีวัตถุดิบ มีสินทรัพย์ 2. ต้องมีพื้นที่ 3. ต้องมีนักสร้างสรรค์ แต่นอกจากสามอย่างนี้ก็จะยังมีปัจจัยประกอบอีก 11 ปัจจัย ซึ่งทาง CEA ก็ได้ทำเป็นดัชนีชี้วัด ซึ่งบางครั้งการพัฒนาย่านสร้างสรรค์ไม่ใช่การทำอะไรใหญ่โต การทำให้ชอยบางชอยเชื่อมกันจากตอนแรกที่เป็นชอยตันก็เกิดเป็นมูลค่าได้แล้ว

โดยการพัฒนาย่านสร้างสรรค์ให้ผลทางธุรกิจโดยทำให้การใช้พื้นที่มีศักยภาพมากขึ้น และกลายเป็นเพิ่มโอกาสทางธุรกิจต่อไป

“การออกแบบเมืองและย่าน เพื่อสร้างนวัตกรรมและนักสร้างสรรค์” โดย รศ.ดร.พนิต ภูจันดา

จากการที่เคยทำย่านนวัตกรรมมา พบว่าหากจะยกตัวอย่างให้ชัดเจนต้องยกตัวอย่างจากกรณีประเทศอื่น โดยเมื่อพูดถึงเมืองที่ชื่อว่าเมืองนวัตกรรมคงหนีไม่พ้นบาร์เซโลนา คำถามคือ บาร์เซโลนา กลายเป็นเมืองนวัตกรรมได้อย่างไร คำตอบก็คือ รัฐช่วย โดยการจัดตั้งศูนย์นวัตกรรมก็คือ การจัดเป็นย่านนวัตกรรมโดยเฉพาะนั่นเอง เพราะว่าคนที่ทำเรื่องนวัตกรรมหลายๆ คนไม่ได้มีเงิน ก็ต้องมีคนมาช่วยเรื่องค่าใช้จ่ายให้มีราคาต่ำมาก แต่กรณีนี้มีเงื่อนไขว่า Start Up จะอยู่ในพื้นที่ที่จัดสรรให้ใน 3 ปี โดยค่าเช่าเริ่มตั้งแต่ 12 ยูโร และเป็น 14 ยูโรในปีที่ 2 และเป็น 16 ยูโรในปีที่ 3 ซึ่งเมื่อพ้นปีที่สาม Start Up นั้นต้องไป

ซึ่งการจะเกิดย่านได้ต้องมี co working space ปัญหาของย่านนวัตกรรมในไทยคือ สะเปะสะปะเกินไป ส่งเสริมไปทุกด้านทำให้ไม่มีเน้นสักอย่าง หรือก็คือ ย่านนวัตกรรมต้องสร้างบรรยากาศให้พื้นที่นั้นๆ ควรจะมีจุดเด่นด้านอะไร เพื่อที่จะดึงดูดให้คนเก่งด้านนั้นๆ มากระจุกตัว นั่นเป็นเหตุผลว่าย่านนวัตกรรมส่วนสำคัญคือ ต้องมีสถาบันอุดมศึกษาหรือศูนย์วิจัยอยู่ตรงนั้นด้วย อย่างกรณีย่านนวัตกรรมการแพทย์

โยธี นั้นเกิดจากการที่มีโรงพยาบาลโดยเฉพาะโรงเรียนแพทย์ในย่านนั้นเยอะ ทำให้เกิดการเกิดย่านนวัตกรรม (พร้อมกับมีสำนักนวัตกรรมแห่งชาติด้วย) ตอนที่สำนักนวัตกรรมแห่งชาติพยายามจะสร้างเลยให้เริ่มจากอุดมศึกษา

แต่ก็เชื่อว่าเวิร์คทุกกรณี อย่างจุฬา ย่านนวัตกรรมเจ็จคือ ย่านนั้นปิด 4 โมงเย็น กลายเป็นพวก start up มาทำไม่ได้ ถ้าอยากให้รอดต้องเปิดตลอดเพื่อตอบสนองของพวกคนเหล่านี้ ที่สำคัญคือ ต้องมีที่อยู่ให้ใกล้ศูนย์นวัตกรรม สำหรับกรณีบาร์เซโลน่าคือ ที่อยู่ถูก เพราะกฎหมายสิ่งก่อสร้าง ทบตีก็ไม่ได้ คนรวยก็ไม่อยู่ มีแต่คนจน คนชนชั้นกลาง ที่ได้ที่อยู่ราคาถูกไป ทำให้ใกล้กับเขตศูนย์นวัตกรรม หรือกรณีของเบลเยียมเมืองช็อง เลอเฟินก็มีการสร้างท่อน้ำผ่านเมืองเพราะตึกเก่าติดฮีทเตอร์แล้วพัง เลยใช้ท่อน้ำร้อน หรือก็คือ นวัตกรรมอาจไม่จำเป็นต้องทันสมัยอะไรมาก แต่เหมาะกับพื้นที่ก็ได้ ในกรณีของเลอเฟินคือ ต่อยอดจากสิ่งที่เรามี เป็นการที่แก้ปัญหาของเมืองด้วยนวัตกรรม โดยนวัตกรรมนี้ต้องทำซ้ำได้ และขายได้ ซึ่งหลายเคสต้องใช้ศูนย์กลางในการช่วยประสานงานเพื่อให้ง่ายต่อการสร้างนวัตกรรมมากยิ่งขึ้น

การจะสร้างย่านนวัตกรรม สิ่งสำคัญคือ การที่สร้างพื้นที่ที่มีองค์ประกอบที่เอื้อต่อการเกิดนวัตกรรม นั้นเป็นเหตุผลที่ว่าย่านโยธีต้องขยายไปถึงรางน้ำเพื่อที่จะมีศูนย์ในการจัดประชุม เพื่อที่จะเกิดการแลกเปลี่ยนความรู้กันได้ เพราะพื้นที่ co working space พื้นที่จัดประชุมอยู่นอกเขตโรงพยาบาลทั้งนั้น เพื่อที่จะเกิดย่านนวัตกรรมต้องมีองค์ประกอบเชิงพื้นที่ เพื่อให้เกิดย่านที่เอื้อต่อการเดินไปข้างหน้า และตรวจสอบ ทดสอบ ทดลองเพื่อพัฒนานวัตกรรมต่อไป